ESTHER THE PSYCHOLOGIST

HOW A YOUNG JEWISH WOMAN BROUGHT DOWN THE TWO MOST POWERFUL MEN ON EARTH

Rabbi Steven Weil Orthodox Union rabbiweil@ou.org

ופעריכיז

כנסיות וככתי

מלי וכוטי. פי עשירים וולים: עתיד הקב"ה

להיות עטרה בראש כל

צריק רצדיק שנאמר כיום

מתרא יהיה ה' צבאות

לעטרת צבי מנר: שערה

מדרשות אמרה מרת

הרין לפני הקביה כר איל רבה כר אברה

לאליהו כמאן הזא אסתר

רעברא הכי. אדל ככולהו

תנאד וככולהו אפוראי.

תורה אור השלם

א) כַּיּוֹם הָהוּא יָהֶיָה יְיֵ

אַבאָע לַאַכָּגַע אָבִּי

לשאר עפור: (ישניה כי, הן

כן ולְרוֹחָ טִשְׁפָּמ לַיוֹשֵׁב

על הַמשְׁכָּמ וְלִגְבורה

מִשִיבֵי מִלְּחָמָה שָּעָרה:

(יטעיה פה, ו)

ם תַב אָלָה לַיַין שְׁנִי

וכשׁכָר הָעוּ פֿהַן וְנָבִיא

שָׁט בַשַּׁבָר נִכְּלָעוּ כִּוְ

נַהַן הָעוּ פַן הַשַּׁכָּר שְׁנּי

פַראָה פָּרוּ פּלִילִיה:

[יסעיה כח, ו]

ר) ולא תרויה ואת לְף

לפוקה ולמכשול לב

לאונה ולמפנו גם נונס

:אָת אָמֶתְרָּ:

[כבואל אי כה לא]

. הַלְּמָינַת

תפארה

כמה שינים ונכרש"י ב מוכיים חול, מוככ מר: פוסה תב דן [מה לך אכתר הכל וכה], הן כדלב חן מענים כע פ"ח), ו) (ו מומי ניינ ס: לייק ד

הגהות הכ"ח (6) נפר פנדל דמו בעולמי דעהמא ואמר מלמכ ממר כי שוה לי מלמד וכוי כל זה לינט שוה נתמק: (כן שב מ מלממה של שנישלי

נליון הש"ם במי רבה בר שוכ פ"לי פ"כ מד"ה ו שם אמר רנב"י בתיב. כעון זה יומל מ"ב תף מה מ"נ

ליקושי רש" כדי שירצו במחטונים לבקש על הדבר: כיום הדוא. פפוסעים. יהיה צכאות לעמרת : ללדיקים הנשחרים סה: כתוב. משמע שהיה כתוב מחדש זעית כח. הן. יכול ? למי שמשין לכיוט לן פי שמתגלה. כשיו כחב משמע מעיקרא וימצא כחוב ספר זכרון לפניו אשר הגיד מרדכי: חיכו מבוב בעיניו שופט מם כופו. הדן יצרו. שרודה שטועע פילכו במשוכה מן הי שענר. השתגבר יצרו. מסגנר יים מרגיז יצר טוג על יצר מם הילר הרע מת עשה עבירה זו לא שנתכם כם" הפעיכה הולך וששה מטה ומ פדיף מכודה. שי אלו כתי כנכיות. נשתנו אלו שאלו כהם מדות הללו מן י (מנעננות לוא:)־ מֶשׁ

מלפמה שנדור הוה : מוכים ומשוכים שכה שבו כי פמה אין כוב בפלילים על כי כו (שמות כא. כבן, כא של בת פרעה. שנשמרכנה פֿממה שריכבת. משמרטני משמרטל ונדלו למסה וכיכוח עד חצי הכולכות

משפק מ

י שהוא באהלע המלכות הוא נית ה שהמפילו לכעשו כיתי ວນ ນ התלמכה ולמשוכוש אמריו גם הוא ומשומו כמלמכה מדי המלטם למן לך ת. ון. בחופה × משתיהם. שיהו מסמיהן געת כדי שישמכרו ניים נמן שנהם

לסיות שכנים. נשכרו. זלה לסוף שבנים תלאכה מכשים בלחם פרוסחם נסי וכר. שם לת ל שוימנה מכמר מם שמות מתנה שיני

והמנהו. הדר אכר וכר. מי לפשל שלמ ידע לדם שהום מוהבי עלמם וינלה לי. הדר אפר דיכא וכר. ופור ולמנ פשה לי מדם טובה ולמ נמלמיו ומין מוששין פוד לי לפיכך ויאמר להכיח אם ספר הוכרונות המחר ה או.

ששמשי

בופי. לשון עניות כמו והעבט תעביטט (דנרים מו) במסכת גיטין מללחת: שיהא פצוי לה. אולי תוכל להכשילו בשום דבר לפני המלך: (דף לה): בפודפי. נהמא בככרות לחם עשרים לחם שערים ירגיש הקב"ה. שאף אני מקרבת שומאיהן של ישראל אי נמני ירביש ממנים ב ז) מתרגמיק עשריון טולמין דלתמא: דרוח משפש. שאני לריכה להתניף רשע זה ואאל בכבודי: שיהרג דוא והיא. לשופטים את רותן יהיה לעערה: דן את יצרו. כופהו לשוב בתשובה: שימשדני המלך ממנו ויהרוג את שניע (נ"א וכי גורי גורי גורי מורם תד מינייהו בעלי הגזירה] י: פדך

הפכפך היה. ומוזל כדיצולו למלה בפרוזבומי אמר רב פפא וקרו ליה עברא שמת תוכל לפתוחו ולהורגו ותם לה רמודבן (מ) בפלמי וכל זה איננו שוה לי יהם מזומן מעבור השעה ויחזור בו: מלמד שכל גנזיו של אותו רשע חקוקין על לבו כחומם אשית את משתיהם. על ובשטה שרואה את מרדכי יושב בשער המלך בלשלר וסיעתו נאמר בשובם מן אמר כל זה איננו שוה לי ואמר "ר' אלעזר המלחמה שדריום וכורש היו לרין אמר רכי חגיגא עתיד הקב"ה להיות עפרה על בכל וכלחן בלשלר חוחו היום והיו עייפים וחמים וישבו לשתות בראש כל צדיק וצדיק שנאמר א ביום ההוא ונשמכרו ובאותו היום נהרג ואף יהיה ה' צבאות לעמרת צבי [וגו'] מאי לעמרת אסחר אמרה מחוך משחיהן של צבי ולצפירת תפארה לעושין צביונו ולמצפין רשעים בחה להם פורענות: שבעים תפארתו יכול לכל ת"ד לשאר עמו סלמי בלחם ושכרו. יונתן תרגם על כניו שמשים עצמו של המן: שנת פלכו של עולם. דוגמל זה הדן דין אמת לאמתו. נכלה כשירים 🔈 ולרוח ויקן משן ה׳ (מהלים פת) לנקום דמשום הכי נקט אמת משפט זה הרן נקמתו: נדדו עליונים. שהיו מלאכים לאשמועינן דבדין מרומה לריך למקור העדים נטוב עד שימבמר את יצרו וליושב מבסילים אותו כל סלילה ואתרו ע כפרי טובה שלם טובה לתי שעשאה על המשפט זה האמם ואו ידוט אותו לאמסו⁰: לשון מורי ויש אומרים [נדדו עליונים] [ה"ג אל תקרי שכרת אלא הדן דין אכות שרכבת. לי לשמרטוני לאכותו ולגבורה לאמתו ולגבורה מאי דקטן דוטינתיה. כלומר מה זה המתגבר על ואת הכאה לפני עכשיו דבר חדש יצרו משיבי מלחמה (3) שנושאין ונותנין במלחמתה של תורה שערה (אלו ת"ח) שמשכימין ומעריכין כבתי כנסיות ובכתי

מדרשות אמרה מדת הדין לפני הקב"ה רכונו של עולם מה נשתנו אלו מאלו אמר לה הקדוש כרוך הוא ישראל עסקו בתורה אומות העולם לא עסקו בתורה אמר ליה יגם אלה ביין שנו ובשכר תעו פקו פליליה אין פקו אלא גיהנם שנאמר הולא תהית

(סוכה ה.) ול"ג שריבבת]:

זאת לך לפוקה ואין פליליה אלא דיינין שנאמר הונתן כפלילים חותעמר בחצר בית המלך הפנימית א"ר לוי כיון שהגיעה לבית הצלמים נסתלקה הימנה שכינה אמרה 1 אלי אלי למה עובתני שמא אתה דן על שונג כמויד ועל אונם כרצון או שמא על שקראתיו כלב שנאמר יהצילה מהרב נפשי מיד כלב יחידתי חורה וקראתו אריה שנאמר מהושיעני מפי אריה זויהי כראות המלך את אכתר המלכה אמר רבי יוחנן ג' מלאכי השרת נודמנו לה באותה שעה אחר שהגביה את צוארה ואחר שמשך חום של חסד עליה ואחד שמתח את השרבים וכמה אמר רבי ירמיה שתי אמות היה והעמידו על שתים עשרה ואמרי לה על שש עשרה ואמרי לה על עשרים וארבע במתניתא תנא על ששים וכן אתה מוצא באמתה של בת פרעה וכן אתה מוצא כשוני רשעים דכתיב 9 שוני רשעים שברת ואמר ריש לקיש "אל תקרי שכרת אלא שריכבת • רבה כר עופרן אמר משום ר"א ששמע מרכו ורכו מרכו מאתים • ויאמר לה המלך ילאסתר המלכה מה בקשתך ער חצי המלכות ותעש חצי המלכות ולא כל המלכות ולא דבר שרוצץ למלכות ומאי ניהו כנין בית המקדש סיבא המלך והמן אל המשתה ת"ר מה ראתה אסתר שוימנה ₪ את המן ר"א אומר פחים ממנה לו שנאמר סיהי שלחנם לפניהם לפח ר' יהושע אומר מבית אביה למרה שנאמר • אם רעב שונאך האכילהו לחם וגו' ר"מ אומר כדי שלא ימול עצה וימרוד ר' יהודה אומר כדי שלא יכירו בה שהיא יהודית ר' נחמיה אומר כדי שלא יאמרו ישראל אחות יש לנו כבית המלך ויסיחו דעתן מן הרחמים ר' יוסי אומר כדי שיהא מצוי לה בכל עת ר"ש בן מנסיא אומר אולי ירגיש המקום ה נהי פראה בפלד ויעשה לנו גם רבי יהושע בן קרחה אומר אסביר לו פנים כדי שיהרג הוא והיא רבן גמליאל אומר מלך אָת אָפֹנֶיר הַפַּלְּבָּה הַפַּבְפָבן היה אמר רבי גמלאל עדיין צריכין אנו למודעי דתניא ר' אליעזר המודעי אומר קנאתו במלך שִּבֶּר בְּמַצֵּר נְשִׁאָה מִי בְּמִצִּר נְשִׁאָה מִי הַ הַמִּיבָר אָת בשת השתרה וונ לְצָיִי בַּיִּשֶׁם בַּשְּׁבָּים כַּבְּרָת בשרים רכה אמר שלפני שבר נאון אביי ורבא דאמרי תרוייהו שבחומם אשית את משתיהם וגרי בייני בישם בּיִּקְרָה בּיִּבְּרַ בַּּערוּ ביינים רבה אמר שלפני שבר נאון אביי ורבא דאמרי תרוייהו שבחומם אשית את משתיהם וגרי אספר את שרכים אשכחיה רבה בר אבוה לאליהו א"ל כמאן חויא אסתר ועברא הכי א"ל ככולהו תנאי וככולהו אמוראי שת ביים מחו ועשרה בתל ועשרה וחוב בניו וכמה רוב כניו אמר רב לי עשרה מתו ועשרה נתלו ועשרה ועשרה ועשרה בתלו ועשרה מחורין על הפתחים ורכגן אמרי אותן שמחזרין על הפתחים שכעים הויא דכתיב © שכעים כלחם נשכרו אל תקרי שבעים אלא שבעים ורמי בר אכא אמר כולן מאתים ושמונה הוו שנאמר ורוב בניו ורוב בגיממריא מאתן וארביסר הוו • אמר רב נחמן כר יצחק ורב כתיב o בלילה ההוא נדרה שנת המלך אמר רבי תנתום נרדה שנת מלכו של עולם ורכנן אמרי נרדו עליונים נרדו תתתונים רכא אמר שנת המלך אחשורוש ממש הזכרונות דברי הימים ויהיו נקראים מלמד שנקראים מאיליהן ∞וימצא כתוב כתב מבעי ליה מלמד

לעבור עבירה: שמשכיטין כר. והייט שערה שעושין [שנעשים שוערים) לפתוח דלתות בהשכמה ולחתר [שם עד] זמן נעילתו: גם אלה. אלו הרשעים הנידונין בגיהנם: ביין שנו כלומר אף הם עשו כהם לפיכך דום: פקו פליליה. לגיהום נשפעו: אלי אלי לפה עובתני. במומור אילת השחר הוא: עד אונם. [אע"פ] שאני באה אליו מאלי אונם הוא: הצידה מחרב נפשי. במותו תומור הוא: אמתה של בת פרעה. ומשלם את אמהה ותקתה (שמות ב): בשיני רשעים. עוג מלך הצשן במס' ברטת פרק הרומה (דף מ:) ים [שעקר הר בת ג' פרסי להשליכו על ישראל ונחט על ראשו ושלח הקב"ה נמלים ונקבוהו וככנם בנוחרו בחש לשומטו ונשחרבבו שיניו לכחן ולכחן: אד תקרי שברת אלא שרכבת. גרסינן ומשיני רשעים ופיק להאי דרשה דליכחוב קרא ושן רשע אלא יי דשיני וי"ם דרשעים הרי ששים: ולא דבר שחוצץ בפלכות. ננין הבית שהוא באמלע של עולם כדאמריי בסדר יומל (דף מי:) אבן שמיה שממנה נשתת העולם: מכיח אכיה לפדה. שמעה התיטקות אומרים כן: וימרוד. במלך שהיחה שעחו

וטתגבר על יצרו. מיט הולך לחריו

וְלַנִימָב דְּ לָארנִי מְבָּרְהָ אַרְנִישִּׁיעַ אָרנִי לִּוּ ש לכּי יָנָגנּ אֲנָשִׁים

וְנָגפּי אשָׁה דָרָה נְיצאוּ לָרָיהָ וְלֹא יִהְיָה אָפוּון ענוש יענש באַשר יִשִית עָלְיוֹ כַּעַל הָאִשְׁהּ וניתן בפללים:

ה נֶירָר בַּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתְּלְבָּשׁ אָסִתַר מַלְכוּת וֹטַעַכּוּר פַּנַעַבָּר רַשָּׁלָרְ רָפְּנִימִית וֹכָח ושב על בפא טלכותו בְּבִית הַפַּלְכוּת נֹבָת פַּׁתַת הַבָּיַת: (אמרי האן ט אַלָּי אַלָּי לָכָּה אַלָּי מִבְּיָנִיּ ה) הַּצִּילָה ְ מָתָרֵב נַפְּשִׁי שֹׁנֵר בְּצָב יְנִירָנִיי:

ומפרני במים אניתני:

בַּרֹאשׁ הַשַּׁרַכִּים:

כ) קוֹפָה יְיָ הוֹשִׁיעַנִי אַלהַי כִּי הבִית אַת כַּלּ יין וַיאטָר לָהּ הָשָּׁלֶךְ טָר.

כ) נְתִּאַכֶּר אָסְתַּר אָס על הַפֶּלֶד מוֹב יָבוֹא הַפֶּלֶד וְהָבֶּן הָיוֹם אָל הַפִּשְׁהָה אָשֶׁר עָשִׂיתִי לוֹ: ואסיר הרו וֹ זְהִי שֻׁלְּחָנָם לְפְנַיהָם לְפָּר וְלְשְּלוֹמִים לְמִיקְשׁ: וְחִהֹּשׁ שִם, מוֹ סוֹ אָם רָעַב שׁנְאַךְ הַאָּכְלֵדנּ לָחָם וְאַם צָמָא הַשְּׁקְדּ כָּיִם: וְסִהֹּ כַּהְ כֹּאוֹ לצע הלת ולפע פלים אלקלני: ומממא מריו - טרפללע במהאלפנים החלב. המלך מאת פלאה לאקם זה פשלף אנאמתה. אמנה יום המנה אחר המהל במה להלה את המהלה את המהלה את המהלה המהל מהללה המהלה המהלה

it be half the kingdom ... it shall be fulfilled." חַמְּיִנִּים ... הַמְּלְכּוּחִ" — Achashverosh offered Esther half the kingdom, וְלֹא בָּלְ הַמְּלְכוּח — but not the entire kingdom, וְלֹא בָּלְ הַמְּלְכוּח — but not the entire kingdom, יְלֵא בָּלְ הַמְּלְכוּח — neither the thing which divides [33] [i.e. is located in the middle of] the kingdom. יְמָאִי נִיהוּ — And what was that a reference to? בְּנֵן בֵּית הַמְקְרֵש — The building of the Temple. [33]

The following verse states:

תְנֵבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמֶן ... בְּלֹד הַמְּלֶךְ וְהָמֶן ... בְּלֹד הַמְּשְׁתְּהֹי ... בְּלֹד הַמְּשְׁתְהֹי ... בְּלֹד הַמְשְׁתְהֹי ... בּלֹד הַמְשְׁתְהֹי ... בּלֹד הַמְשְׁתְהֹי ... בּלֹד הַמְשְׁתְהֹי ... בּלִד בּלְי בְּלְי בְּלִי בְּלִי בְּלְי בְּלִי בְּלִי בְּלִי בְּלִי בְּלִי בְּלְי בְּלִי בְּלְי בְּלִי בְּלִי בְּלִי בְּלְי בְּלִי בְּלִי בְּלִי בְּלִי בְּלִי בְּלִי בְּלִי בְּלִי בְּלִי בְּלְי בְּלִי בְּלִי בְּלִי בְּלִי בְּלִי בְּלִי בְּלְיבְּלְי בְּלְים בּלְי בְּלְיבְּלְי בְּלְיבְּלְי בְּלְיבְּלְי בְּלִים בּלְים בּלְישְׁבְּבְיים בּלְים בְּלְים בּלְים בְּים בְּים בּלְים בּבּלים בּלְים בּלְים בּלְים בּלְים בּלְים בּלְים בְּיבּלְים בּלְים בְּיבּלְים בּבּלְים בּלְים בּבּלְים בּבּלים בּילְים בּבּלְים בּבּלים בּבּלְים בּבּלים בּבּלְים בּבּלְים בּבּלְים בּבּלִים בּבּלְים בּבּלים בּבּלים בּ

The Baraisa records several reasons:

ים טַמְנַה לו פַחִים טַמְנַה לו – R' ELIEZER SAYS: SHE SET A TRAP FOR HIM, שָׁנְאֲמָר: ,,יְהִי־שֻלְחָנֶם לְפְנֵיהָם לְפָחיי — AS IT IS SAID: MAY THEIR TABLE BECOME A TRAP FOR THEM. [36] רי וְהוֹשֶׁעַ אוֹמֶר מְבֵּית אַבְיהָ לְמִדָה – R' YEHOSHUA SAYS: SHE LEARNED to do so FROM HER FATHER'S HOUSE,[37] :אם־רָעַב שׁנַאָך – AS IT IS SAID: אם־רָעַב שׁנַאָר,, "באַכִּילַהוּ לְחָם וגוי – IF YOUR ENEMY IS HUNGRY, GIVE HIM BREAD TO EAT ETC.[38] רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כְּדֵי שֶׁלֹא יִטּוֹל עַצָה וְיִמְרוֹר - R' MEIR SAYS: She invited Haman SO THAT HE WOULD NOT TAKE COUNSEL AND REBEL against the king.[39] רי יָהוּרָה אוֹמֵר – R' YEHUDAH SAYS: בְּרֵי שַׁלֹא וַכִּירוּ בָּה שֵׁהִיא יְהוּרְית – She invited Haman so THAT THEY WOULD NOT REALIZE THAT SHE IS A JEW.[40] ר' נְחָמִיֵּה אומר - R' NECHEMYAH SAYS: בְּדֵי שֶׁלֹא יאמְרוּ וִשְּׁרָאֵל – She invited Haman so that the Jews would not say: אַחוֹת נַשׁ לָנוּ יה הַמָּלֵך – "WE HAVE A SISTER IN THE ROYAL PALACE [who will entreat the king on our behalf]," ינְפִיחוּ דְעָתָּן מִן הַרְחָמִים – AND NEGLECT praying for Divine MERCY. רַבּי יוֹסַי אוֹמֵר בְּדֵי שָּיְהָא מָצוּי

קה בְּכָל עַת – R' YOSE SAYS: She invited Haman SO THAT HE WOULD BE AVAILABLE TO HER THE WHOLE TIME and perhaps the opportunity would arise for her to cause him to make some blunder in the רַבִּי שִׁמְעוֹן בָּן מְנַסְנָא אוֹמֵר - R' SHIMON BEN MENASYA SAYS: אולי ורגיש המקום – Esther reckoned: PERHAPS THE OMNIPRESENT WILL BE AROUSED, יְיַשְשְׁה לָנוֹ נַס — AND WILL PERFORM A MIRACLE FOR US. $^{[41]}$ אוֹמֶר הוֹשָׁעַ בָּן קָרְחָה אוֹמֶר $_{
m R^{\prime}}$ YEHOSHUA BEN KORCHAH SAYS: אַסבִּיר לוֹ פָּנִים כָּרָי שָׁיָהָרָג הוֹא וְהִיא - Esther planned: I WILL SMILE AT [HAMAN] SO THAT the king will suspect us of being intimately involved and HAVE US BOTH EXECUTED.[42] רָבָן נַמְלִיאַל אומַר – RABBAN GAMLIEL SAYS: מלך הַפַּכְּבָּן הַיַּה – Esther knew that [ACHASHVEIROSH] WAS A FICKLE. MINDED KING who might go back on his word. She therefore sought that Haman be present, so that if she is successful in convincing Achashverosh to execute Haman, he would be able to do so right away before changing his mind again. אמר רבו נמליאל עריין צְרִיכִּין אַנוּ לְמוֹרָעִי – RABBAN GAMLIEL SAID: Even after taking all these reasons into account WE STILL NEED the reason given by R' Eliezer THE MODEAN.[43] רְתְנָיִא – For it was taught in a Baraisa: רי אֱלִיעֲוָר הַמּוֹדָעִי אוֹמָר - R' ELIEZER THE MODEAN SAID: קּנְאַתוּ בַּמֶּלְךְ קְנָאַתוּ בַּשָּׂרִים – By inviting Haman, SHE MADE THE KING JEALOUS OF HIM, AND SHE MADE THE other NOBLES JEALOUS OF HIM.[44]

The Gemara records two more reasons why Esther invited Haman to her banquet:

קבה אָמָר – Rabbah said: Her reasoning was based on the following verse: "לְּבְּנֵישְׁבֶּר נְּאוֹן", – Pride comes before destruction. רבָּא הַאָמְרֵי תַּרְוַיְוּהוּ – Abaye and Rava both say: Her reasoning was based on this verse: הָּשְּׁמָר יִּבְּייִהְם וְּצִייִּ – When they are hot I will prepare their feasts etc. [46]

NOTES

31. This is actually a combination of two different verses: Chapter 5, verse 3 reads: הְּמִּלְרְּ מִה ּכְּלְרְּ מִה ּכְּלְרְּ מִה ּכְּלְרְ מָה ּכְּלְרְ מִה ּכְּלְרְ מִה ּכְּלְרְ מִה ּכִּלְרְ מִה מִּלְי בְּח וּמַה בְּקַשְׁתְר בְּיִבְּעִן לְרְ And the king said to her, "What do you want, Queen Esther, and what is your petition? Even if it be half the kingdom, it shall be granted you." Verse 6 reads: יוֹ מְשְׁלְבְּה חָבֵּי הַמְּלְרָה וְתְּעֵשׁ בְּיִלְיְהְיִלְּרְ בְּעִילְרָה וְתְּעֵשׁ בְּיִלְיה וְתְּעִשׁ בְּעִילְרָה בְּעִלְיה בְּעִלְיה בְּעִילְרָה וְתְּעִשׁ בְּעִילְה בְּעִלְיה בְּעִייִי בְּעִלְיה בְּעִיה בְּעִיע בְּעִיי בְּעִיל בְּעִיי בְּעִלְיה בְּעִיל בְּעִיי בְּעל בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְּעִל בּער בְּעִי בּעִי בְּעִי בְּבְּעִי בְּבְּעִי בְּבְּעִי בְּבְּעִי בְיבְּעִי בְּבְּעִי בְּבְּיִי בְּעִי בְּיבְּעִי בְּבְּעִי בְּבְּיבְיבְיוּ בְּבִּי בְּעִי בְּיבְּיִי בְּיִי בְּעִי בְּעִי בְּעִי בְיבְיבְיוּ בְּעִי בְּיבְיבְיוּבְיּבְיּבְיבְיוּבְיּבְיוּ בְּבְיבְיוּבְיבְיוּ בְּיבְיבְיבְיבְיי בְּיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיבְיוּבְיבְי

32. A play on words: In specifying the word אָת, half, the verse excludes the similar word אָזָיח, divides.

33. Since Achashverosh ruled the entire world, the Temple, which stood in the middle of the world (see *Yoma 54b*), was situated in the middle of his kingdom (*Rashi* with *Maharsha*).

Alternatively, Maharsha explains the Gemara as follows: יְלֹא דְּנָה יְצִילְיִקְלְהַוּחְ לְּאָלְהַתְּחְ reither the thing which will cause division in the kingdom. Achashverosh refused to permit the rebuilding of the Temple, lest it cause the Jews to rise up and rebel against his rule (see Maharal, Or Chadash).

34. Esther 5:4.

35. Literally: What did Esther see that she invited Haman?

Ostensibly the purpose of the banquet was to afford Esther an opportunity to plead with the king to abrogate Haman's evil decree. What purpose was served by Haman's presence at the banquet?

- 36. Psalms 69:23. The message of this verse is as follows: At the time when a person feels comfortable and believes that all is well with him, he is particularly susceptible to a downfall (see Maharal, Or Chadash).
- 37. She heard it from the little children (Rashi). [Esther could not have heard it from her parents, for her father had died before she was born and her mother when she was born (above 13a). Rather, she overheard the verse from the young children who recite the verses that they study in school.]
- 38. Proverbs 25:22. The following verse continues: בֵּי נְחָלִים אָתָה הֹחָה בְּי בְּיִלְים בְּרָּר A for you are heaping coals on his head, and Hashem shall reward you.
- 39. Haman was enjoying good fortune at that time (Rashi) and Esther

- was concerned that if Haman were to rebel against the king he would be successful.
- 40. Esther was afraid that if Haman would find out that she is a Jew, he might set an earlier date for the annihilation of the Jews to prevent her from persuading the king to change his mind in the interim (Chiddushei Geonim).
- 41. The fact that even I make overtures to the enemy of Israel will highlight the utter desperateness of the situation and perhaps move God to perform a miracle on our behalf (Rashi's first explanation with Maharsha).

Perhaps God will be incensed when He sees how I have to demean myself by flattering this evil man.

42. Literally: so that he will be killed, he and her.

The Gemara (*Taanis* 29a) teaches that even after a decree is promulgated, if one of its protagonists die, the decree dies with him (alternative text in *Rashi*). Thus, Haman's death would bring about the nullification of the decree calling for the annihilation of the Jews.

43. The previous reasons merely explain why Esther invited Haman, as opposed to giving Achashverosh a private audience.

R' Eliezer the Modean explains not only why Haman was invited, but also why he was invited alone, and not together with any of his colleagues as was the usual practice (Maharsha).

- 44. By inviting Haman to a royal banquet at which the only other guest is the king himself, Esther makes him equal to the king. She thereby aroused jealousy in the king and also in the other nobles (Maharsha).
- 45. Proverbs 16:18. Esther invited Haman to make him proud; and this, she hoped, would lead to his destruction.
- 46. Jeremiah 51:39. The entire verse reads: מְּחַשְּׁהְיחִה אָלְּמִעוֹ יָבְּלְמִין יַבְּלְמִין יִבְּלְמִין יִבְּלְמִין יִבְּלְחִי בְּלְמִין יִבְּלִחוֹ יִבְּאַ בְּּמִים בְּמִעוֹ יִבְּלְמִין יִבְּלְמִין יִבְּלְחִי בְּלְמִין יִבְּלִחוֹ יִבְּאַ וּשְׁנִּחְ שִׁנְּחִ עִּיְלְם וְכֹּא יִבְּיִבוּ נְאָם When they are hot I will prepare their feasts and I will make them drunk so that they will be merry and sleep a perpetual sleep and not awake, says HASHEM. This verse refers to Belshazzar and his cohort as they returned victorious from the battlefield. Feeling hot and tired, they drank wine to the point of intoxication. Belshazzar was slain that very night (see Daniel 5:1,30). Esther saw that the feasts of the wicked lead to their retribution. She